

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

7.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

මුදල් සමස්තයන් හි පැවති ඉහළ වර්ධනය සහ එමඟින් සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව මත ඇතිවන බලපෑම සලකා බලා මහ බැංකුව විසින් වසරේ මුල් මාස වලදී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැලකිය යුතු ලෙස දැඩි කරන ලද නමුත්, අපේක්ෂිත ස්ථායීකරණ අරමුණු වෙත ළඟා වීමත් සමගම 2012 දෙසැම්බර් මාසයේදී දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය වෙතින් කෙටි කාලයකින් ඉවත් වීමක් සංඥා කිරීමට මහ බැංකුවට හැකි විය. ආර්ථිකය පිළිබඳව හිතකර අභිප්‍රායයන් මත පදනම්ව 2011 දෙවන භාගයේ සිට වාණිජ බැංකු වෙතින් පෞද්ගලික අංශය ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය අතර ඒ සඳහා සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග නොගත්තේ නම් ඉල්ලුමෙන් ඇදුනු උද්ධමන පීඩනයන් සඳහා අනුබලයක් වීමට මෙන්ම මෙරට විදේශීය අංශයේ ස්ථායීතාවට තර්ජනයක් වීමේ අවදානමක් තිබුණි. මේ අනුව, මහ බැංකුව තම ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික 2012 පෙබරවාරි හා අප්‍රේල් මාසවලදී ඉහළ දැමීම, මාර්තු මාසයේදී සිය ණයදීම සීමා කරන ලෙස දන්වමින් මුදල් නීති පනතේ 101(1) වගන්තිය යටතේ සියලුම ලියාපදිංචි බැංකු වෙත විධානයක් නිකුත් කිරීම සහ විනිමය අනුපාතිකය තීරණය කිරීමේ දී වඩාත් නම්‍යශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම සිදුකරන ලදී. බැංකු ණය සැපයුම සීමා කිරීමෙහි සහ ඉහළ ගිය ණය පොලී අනුපාතික හේතුවෙන් ණය සඳහා පැවති ඉල්ලුම අඩුවීමෙහි ඒකාබද්ධ බලපෑමේ ප්‍රතිඵලයක් මෙන්ම රුපියල අවප්‍රමාණය වීම, බලශක්ති මිලදායින් ඉහළ යාම සහ තෝරාගත් අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන මත තීරු බදු ඉහළ දැමීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ශීඝ්‍රයෙන් පහළ ගියේය. මෙම තත්ත්වය, ඉහළ යමින් පැවති

ඉල්ලුම් පීඩනය අඩපණ කිරීමටත් විදේශීය අංශය සවිමත් කිරීමටත් උපකාරී විය. සංචිත මුදල්හි මෙන්ම පුළුල් මුදල්හි වර්ධනය වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියද, රාජ්‍ය අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය අඛණ්ඩව දෙවන වසරටත් අපේක්ෂිත ණය වර්ධනය ඉක්මවීය. වසර අග පමණ වන විට පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ධනයෙහි ඇති වූ තියුණු පහළයාම මෙන්ම හිතකර උද්ධමන අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් 2012 දෙසැම්බර් වන විට මහ බැංකුවට මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීමට සහ ණය ප්‍රසාරණය මත පැනවූ සීමාව අවසන්වීමට ඉඩ දීමට හැකි වූ අතර, එමඟින් මෑත වසර කිහිපය තුළ දක්නට ලැබුණු කෙටිම මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමේ වක්‍රය අවසන් කිරීමට හැකි විය.

පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසරේදී දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුකූලව බොහෝ දුරට තුලිත මට්ටමක පැවතුණ අතර, මෙම වාතාවරණය මෙන්ම ණය සීමාවේ බලපෑම පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය තුළින් පිළිබිඹු විය. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික දෙසැම්බර් මාසයේ මැද භාගයේදී පහත දමන අවස්ථාව දක්වාම අන්තර් බැංකු ඒකභණ මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික වසර තුළදී ඉහළ ගොස් පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව ආසන්නයේ පැවතුණි. වෙළෙඳපොළෙහි පැවති සීමාකාරී ද්‍රවශීලතා වාතාවරණය මෙන්ම මුදල් සමාගම් විසින් දැඩි ලෙස තැන්පතු රාශිකරණය කිරීම හේතුවෙන් තැන්පතු අනුපාතික ඉහළ නගින ලදී. ඉහළ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, ණය දීම මත පැනවූ ඉහළ සීමාව,

වෙළෙඳපොළ පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය මෙන්ම තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඉහළ යාම නිසා වැඩි වූ අරමුදල් පිරිවැය හේතුවෙන් වාණිජ බැංකුවල ණය පොලී අනුපාතික වඩා වේගයෙන් ඉහළ යන ලදී. රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්ති ආයෝජන සඳහා ඇතැම් බැංකු ආයතනවලින් පැන නැගුණු ඉහළ ඉල්ලුම හේතුවෙන් ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යාමට පැවති පීඩනය යම්තාක් දුරකට සමනය වුවද, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික රජයේ ඉහළ ණය ඉල්ලුම මෙන්ම දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය පිළිබිඹු කරමින් ඉහළ නගින ලදී.

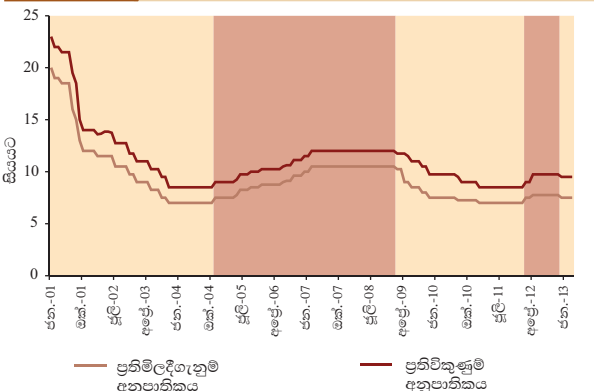
වසර තුළදී උද්ධමනය බොහෝ දුරට සැපයුම් අංශයෙහි බලපෑමෙන් හටගත් අතර පෙර පැවති ඉහළ මුදල් ප්‍රසාරණයේ යම් බලපෑමක් ද එහි දක්නට ලැබුණි. 2012 තුළදී මතුපිට උද්ධමනය ඉහළ යාමට පරිපාලිත මිල ගණන් කිහිපයක් ඉහළ දැමීම මෙන්ම රුපියල අවප්‍රමාණය වීමෙන් එක් වරක් පමණක් ඇතිවන බලපෑම හේතු විය. මෙයට අමතරව, ජූලි සිට ඔක්තෝබර් දක්වා පැවති දැඩි නියඟය හා ඉන් අනතුරුව වසරේ අවසන් මාස දෙක තුළ පැවැති විනාශකාරී ගංවතුර දේශීය ආහාර සැපයුමට බාධා කරමින් උද්ධමනය ඉහළ නංවන ලදී. සැපයුම් අංශයේ ඇතිවූ මෙම අභියෝග හමුවේ වුවද, මතුපිට උද්ධමනය සහ මූලික උද්ධමනය යන දෙකම අඛණ්ඩව හතරවන වසරටත් තනි අංකයක පැවතුණි. 2012 වසරේ මුල් කාලයේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමන පීඩනයන් බොහෝ දුරකට සීමා කිරීමට දායක වූ අතර සැපයුම් තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජය ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග මතුපිට උද්ධමනය සීමා කිරීමට ආධාර විය.

උද්ධමනය හා උද්ධමන අපේක්ෂාවන් නිසි මට්ටමක පවත්වා ගනිමින් ආර්ථිකයේ පූර්ණ විභවතාව කරා ළඟා වීමට පහසුකම් සැලසීම පිළිබඳව 2013 වසරේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි අවධානය යොමු වනු ඇත. 2012 දී පැවති දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මහ බැංකුව හා රජය විසින් ගන්නා ලද අනෙකුත් ක්‍රියාමාර්ගයන් හා එක්ව අපේක්ෂිත ස්ථායීකරණ අරමුණු ළඟාකර දීමට සමත් විය. එබැවින්, මිල ස්ථායීතාව තිරසාර ලෙස පවත්වාගෙන යාමටත් ශීඝ්‍ර ලෙස වැඩිදියුණු වූ භෞතික යටිතල පහසුකම් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් පෞද්ගලික අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීමටත් හැකිවන සේ මෙලෙස ළඟාකර ගනු ලැබූ ප්‍රතිලාභ තවදුරටත් තහවුරු කර ගැනීම දැන් වඩාත් වැදගත් වනු ඇත.

7.2 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය

ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමන පීඩනයන් අඩු කිරීමේ අරමුණෙන් ඉහළ මුදල් ප්‍රසාරණය සීමා කරන අතරම විදේශීය අංශය සවිමත් කිරීමට උපකාරී කරමින් වසර තුළදී මහ බැංකුව දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් අනුගමනය කරන ලදී. 2011 දී දක්නට ලද ණය හා මුදල් සමස්තයන්හි ඉහළ වර්ධනය 2012 ආරම්භයේ දී ද එලෙසම පැවති බැවින් පෙබරවාරි මාසයේදී මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 50 කින් ඉහළ දැමූ අතර විනිමය අනුපාතිකය තීරණය කිරීමේදී වඩාත් නම්‍යශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන ලදී. මෙය 2007 න් පසුව සිදු කරන ලද ප්‍රථම ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ දැමීම විය. පසුව, 2012 අප්‍රේල් මාසයේදී ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සියයට 7.75 දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය සියයට 9.75 දක්වා පදනම් අංක 75 කින් ද ඉහළ දමන ලදී. මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත සිය ණය වර්ධනය සියයට 18 නොඉක්මවන ලෙස ද, එතෙරින් අරමුදල් එක්රැස් කරන බැංකු වලට සියයට 23 නොඉක්මවන ලෙසද දන්වා 2012 මාර්තු මාසයේදී මුදල් නීති පනතේ 101 (1) වගන්තිය යටතේ විධානයක් නිකුත් කරන ලදී. මේ හේතුවෙන් සමහර බැංකු මත ඇතිවන අසමමිතික බලපෑම සලකා බලා එවැනි බැංකු සඳහා පිළිවෙළින් රුපියල් මිලියන 800 ක් හෝ රුපියල් බිලියන 1 ක් වන ලෙස නිරපේක්ෂ අගයන් නියම කරන ලදී. මේ අතරම, පවත්නා ඉහළ ආනයන ඉල්ලුම අධික ණය ප්‍රසාරණයට මූලික හේතුවක් බව පෙනී ගිය බැවින් අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සීමා කිරීම සඳහා රජය විසින් ද නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. මෙවැනි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමත් සමඟම ණය වර්ධනය තියුණු ලෙස පහළ ගිය අතර මේ හේතුවෙන් දෙවන කාර්තුවේ සිට මුදල් ප්‍රසාරණයෙහි අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි. ණය සීමාව පැනවීම නිසා

7.1 රජය සටහන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වක්‍ර*

* ලිහිල් කිරීමේ වක්‍ර ලා පහැසයෙන් ද දැඩි කිරීමේ වක්‍ර තද පහැසයෙන් ද දක්වා ඇත.

7.1 සංඛ්‍යා සටහන	මෑතකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග 2010 - 2012
දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය
2010 ජූලි 09	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පිළිවෙලින් 7.25% සහ 9.50% දක්වා පදනම් අංක 25 කින් අඩු කරන ලදී.
2010 අගෝස්තු 20	ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය 9.00% දක්වා පදනම් අංක 50 කින් අඩු කරන ලදී.
2011 ජනවාරි 11	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය 7.00% දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය 8.50% දක්වා පදනම් අංක 50 කින් ද අඩු කරන ලදී.
2011 අප්‍රේල් 12	ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 8% දක්වා ප්‍රතිගතයක 1 කින් ඉහළ දමන ලදී. (2011 අප්‍රේල් 29 වැනි දිනෙන් ආරම්භ වන සංචිත සතියේ සිට බලපැවැත්වේ)
2012 පෙබරවාරි 03	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පිළිවෙලින් 7.50% සහ 9.00% දක්වා පදනම් අංක 50 කින් ඉහළ දමන ලදී.
2012 පෙබරවාරි 09	විනිමය අනුපාතිකය තීරණය කිරීමේ දී වඩාත් නම්‍යශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන ලදී.
2012 මාර්තු 12	ලියාපදිංචි බැංකු වෙත සිය රුපියල් ණයදීම 18% කට හෝ රුපියල් මිලියන 800 කට සීමා කරන ලෙස නියෝගයක් නිකුත් කරන ලදී. එතෙරින් අරමුදල් එක්රැස් කොට පරතරය පියවන බැංකු සඳහා අමතර 5% ක් ලබාදෙන ලදී (23% ක් හෝ රුපියල් බිලියනයක්).
2012 අප්‍රේල් 05	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය 7.75% දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය 9.75% දක්වා පදනම් අංක 75 කින් ද ඉහළ දමන ලදී.
2012 දෙසැම්බර් 12	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පිළිවෙලින් 7.50% සහ 9.50% දක්වා පදනම් අංක 25 කින් අඩු කරන ලදී.
2012 දෙසැම්බර් 31	රුපියල් ණයදීම් හි වර්ධනය මත පනවා තිබූ ඉහළ සීමාව අවසන්වීමට ඉඩ සලසන ලදී.

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වසර තුළ දී සාම්ප්‍රදායික මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ යාන්ත්‍රණය වෙනස් වූ අතර මෙහිදී අවධානය පොලී අනුපාතික වෙනත් වඩාත් පරිමාව පදනම් වූ ප්‍රවේශයක් වෙත යොමු විය. කෙසේ වුවද, මෙමගින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ දැමීමේ අවශ්‍යතාව මෙන්ම ණය වර්ධනය පහත යාම සඳහා දීර්ඝ කාල සීමාවක් ලබාදීමේ අවශ්‍යතාව අවම කිරීමට හැකි විය.

මහ බැංකුව විසින් අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියාමාර්ගවල සඵලතාව හේතුවෙන් කෙටි කාලයක් තුළ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල අත්කර ගැනීමට ද එම නිසා වසර අග වන විට ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීමටද හැකි විය. අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා වේගයෙන් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ධනය පහළ යාම මෙන්ම 2013 සඳහා පැවති හිතකර උද්ධමන අපේක්ෂාවන්

සලකා බලා 2012 දෙසැම්බර් මාසයේදී මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කළ අතර, මෙමගින් මෑතකාලීනව පැවති කෙටිම ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමේ වක්‍රය වාර්තා කිරීමට හැකි විය. වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික පහත යාමට පෙළඹවීම සඳහා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 25 කින් අඩු කළ අතර, 2012 අවසාන වන විට ණය සීමාව අවසන්වීමට ඉඩහරන ලදී. මෙම ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීම තුළින් ආර්ථිකයේ ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ නැංවීම සඳහා අනුබලයක් ලබාදීමට බලාපොරොත්තු විය. කෙසේ වුවද, සම්පත් බෙදීයාම සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලීමේ දී දිගින් දිගටම අපේක්ෂිත මට්ටම් ඉක්මවමින් රාජ්‍ය අංශය විසින් ලබා ගන්නා ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යාම, සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණක් ලෙස පවතී.

නාමික දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අපේක්ෂිත වර්ධනය මත පිළියෙල කරන ලද මුදල් වැඩසටහන වසර තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ සඳහා මඟපෙන්වීමට යොදා ගන්නා ලදී. 2012 සහ ඉදිරිය සඳහා මුදල් හා මූල්‍ය අංශ සඳහා ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්මෙහි සඳහන් කළ ආකාරයට, වසර තුළදී මුදල් ගුණකය බොහෝ දුරට නොවෙනස්ව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ බැවින් 2012 සඳහා වූ මූලික මුදල් වැඩසටහනට අනුව සංචිත මුදල් මෙන්ම පුළුල් මුදල්හි වර්ධනය සඳහා සියයට 15 ක ඉලක්කයක් පිහිටුවන ලදී. මෙම ඉලක්ක, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ පුරෝකච්චිත වර්ධනය වූ සියයට 8 සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ගම්‍ය අවධිමතකය මත පදනම් වූ සියයට 6.5 ක පුරෝකච්චිත උද්ධමනය මත තීරණය කරන ලදී. මේ අතරම, මුදල් වැඩසටහනට අනුව පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන ණයෙහි වර්ධනය වසර අග වන විට සියයට 19 පමණ දක්වා පහත යනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කරන ලදී. ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම, අභිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් හා අභිතකර ගෝලීය ආර්ථික වාතාවරණය හේතුවෙන් දේශීය ආර්ථික කටයුතු මත ඇතිවන බලපෑම හේතු කොට ගෙන දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය පසුව සියයට 7.2 දක්වා ද, නැවතත් සියයට 6.5 දක්වා ද සංශෝධනය කරන ලදී. කෙසේ වුවද, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධිමතකය ඉහළ යාම හේතුවෙන් නාමික දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය බොහෝ දුරට මූලික අගයට සමාන අගයක්ව පැවතීම හේතුවෙන් මුදල් සමස්ත සඳහා වූ ඉලක්ක ද නොවෙනස්ව පවත්වා ගන්නා ලදී. තවද, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් මුදල් සමස්තයන් අපේක්ෂිත අගයන් දක්වා ක්‍රමයෙන් පහත බසින අතරම ඉල්ලුමෙන් ඇදුනු උද්ධමන පීඩනයන් සීමාවී පවතින බව පුරෝකතනයන් ඇසුරින් තහවුරු විය.

7
මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් විස්තීරණ ආර්ථික හා මුදල්මය විශ්ලේෂණයක් මත සිදුකෙරිණි. මුදල් මණ්ඩලය වෙත සිය නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීමේදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව ද්විත්ව ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරන ලදී. ඒ අනුව, මුදල් සමස්ත සඳහා වන ඉලක්ක වලට සාපේක්ෂව සත්‍ය මුදල් සමස්තයන්හි වර්ධනයන් සලකා බලන මුදල්මය විශ්ලේෂණයකින් සහ ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ වල පවත්නා වර්ධනයන් පරීක්ෂා කර බලන ආර්ථික විශ්ලේෂණයකින් මෙම ද්විත්ව ප්‍රවේශය සමන්විත විය. සිය ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී මහ බැංකුව විවිධ පාර්ශවකරුවන් සමඟ අඛණ්ඩව අදහස් හුවමාරු කරගත් අතර, පෞද්ගලික අංශයේ අදහස් ලබාගැනීම පිණිස මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශන කමිටුව සමඟ නිරතුරුව සාකච්ඡා පවත්වන ලදී.

2012 දී පැවතුණ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුකූලව මහ බැංකුව විසින් වඩාත් සමීපව දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කරනු ලැබූ අතර, එමඟින් පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයට අවශ්‍ය ලෙස ඉහළට සංශෝධනය වීමට ඉඩ සලසන ලදී. 2011 සැප්තැම්බර් මාසයේදී නැවත ආරම්භ කරන ලද විවට වෙළෙඳ කටයුතු යටතේ පවත්වනු ලබන දෛනික වෙන්දේසි 2012 තුළදී තව දුරටත් සිදු කරන ලදී. ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව අවම කිරීම සඳහා මහ බැංකුව කාලීන වෙන්දේසි, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකිණීම සහ විදේශ විනිමය හුවමාරු සිදු කරන ලදී. මේ අනුව, පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ කෙටිකාලීන අන්තයට වඩාත් ස්ථායීබවක් ලබා දෙමින් වසරේ අවසන් මාස හතර තුළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව ආසන්න වශයෙන් තුලින මට්ටමක පැවතුණි.

උද්ධමනය 2009 අග සිට තනි අංකයක පවතින නමුත්, 2012 දෙවන භාගයේදී ඉහළ යන ලදී. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මතුපිට උද්ධමනය 2012 පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 2.7 ක් දක්වා පහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, 2011 අග පැවති සියයට 4.9 ට සාපේක්ෂව 2012 දෙසැම්බර් වන විට උද්ධමනය සියයට 9.2 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, මේ සඳහා විශේෂයෙන්ම දේශීය බනිජ් කෙල්, විදුලිබල හා ගමනාගමන ගාස්තු සත්‍ය සැපයුම් පිරිවැය හා ගැලපීම සඳහා පරිපාලිත මිල ගණන් ඉහළ දැමීම සහ රුපියල අවප්‍රමාණය වීම තුළින් එක් වරක් පමණක් ඇතිවූ බලපෑම හේතු විය. වසරේ මැද භාගයේ පමණ සිට පැවති නියඟයන් ඉන් පසුව පැවති ගංවතුර තත්ත්වයන් හේතුවෙන් දිගින් දිගටම දේශීය ආහාර සැපයුමට බාධා පැවති අතර මේ හේතුවෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් නැවුම් ආහාර මිල ගණන් ද, ඒ අනුව උද්ධමනය ද ඉහළ ගියේය. වාර්ෂික

සාමාන්‍ය උද්ධමනය ද වසරේ මුල් මාස කිහිපය තුළ පහළ ගියද, ඉන් පසුව මතුපිට උද්ධමනයෙහි හැසිරීම පිළිබිඹු කරමින් වසරේ මැද භාගයේ පමණ සිට ඉහළ යමින් දෙසැම්බර් වන විට සියයට 7.6 ක් ලෙස වාර්තා විය. මේ අතරම, මූලික උද්ධමනයෙහි හැසිරීමෙන් විදහා දැක්වෙන ආකාරයට සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ උද්ධමනය මගින් පසුගිය කාලයේ පැවති ඉහළ මුදල් ප්‍රසාරණයෙහි බලපෑම ද තරමක් දුරට හෝ පිළිබිඹු වේ. 2011 දෙසැම්බර් මාසයේදී සියයට 4.7 ක්ව පැවති මූලික උද්ධමනය, 2012 දෙසැම්බර් වන විට සියයට 7.6 ක් දක්වා වැඩි වුවද, 2012 දී මුදල් ප්‍රසාරණය පහළ යාම පිළිබිඹු කරමින් 2013 දෙවන කාර්තුවේ සිට මූලික උද්ධමනය පහත යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

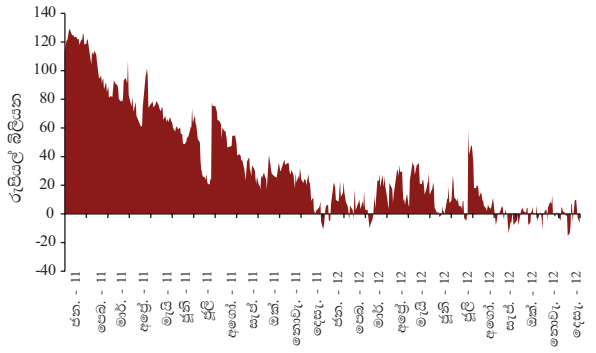
තම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ විනිවිදභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මහජනතාව සමඟ තම සන්නිවේදන කටයුතු අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීමට මහ බැංකුව කටයුතු කරන ලදී. වසර සඳහා යෝජනා ප්‍රතිපත්ති දිශාවෙහි සංකීර්ණ සැලැස්මකින් සමන්විත මුදල් හා මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙරදැක්ම, සුපුරුදු පරිදි මෙම වසර ආරම්භයේදී ද මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. වාර්ෂික වාර්තාව මෙන්ම මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා වාර්තාව ද ආර්ථිකයේ වර්ධනයන් පිළිබඳව සවිස්තරාත්මක ලෙස සාකච්ඡා කළ අතර, නිරන්තර මාධ්‍ය ප්‍රකාශ සහ විවිධ සම්මන්ත්‍රණ හා රැස්වීම් සඳහා මහ බැංකු නිලධාරීන් සම්බන්ධ වූ අවස්ථාවන් මහ බැංකුවෙහි අදහස් හා මත ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා සුවිශේෂ කාර්යභාරයක් ඉටු කරන ලදී. මේ අතරම, වඩාත් පුළුල් මහජන කොට්ඨාශයක් වෙත ළඟා වීම සඳහා මෑතකාලීනව සමාජ සම්බන්ධතා ජාල සහ අන්තර්ජාලය මහ බැංකුව විසින් වැඩි වශයෙන් යොදාගෙන ඇත.

7.3 මුදල් සහ ණය සමස්තයන්ගේ ප්‍රවණතා

මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව

2012 පළමු මාස අට තුළ බොහෝ දුරට අතිරික්තයක්ව පැවති දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව ඉන් පසුව තුලින මට්ටමක පැවතුණු අතර මහ බැංකුව විසින් ද්‍රවශීලතාවෙහි ව්‍යුහාත්මක අසමතුලිතතා මඟහරවාලීමට දිගුකාලීන පදනම මත විවට වෙළෙඳ කටයුතු සිදුකරන ලදී. එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 1 ක වටිනාකමින් යුත් ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 475 ක අරමුදල් මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් වසරේ පළමු මාස 6 තුළ රුපියල් බිලියන 12.6 ක්ව පැවති සාමාන්‍යය අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ජූලි මස අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 58.9 ක් දක්වා සැලකිය යුතු අන්දමින් ඉහළ ගියේය. දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියට

7.2 රූප සටහන **දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි චක්ඛිත රුපියල් ද්‍රවශීලතාව (2011-2012)**

අනුව මහ බැංකුව විසින් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව නිත්‍ය වශයෙන් පහත ගෙන ඒම සඳහා කාලීන පදනම මත ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි පැවැත්වීම සහ මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකිණීම සිදුකරනු ලැබූව ද වෙළෙඳපොළ සහභාගිත්වය නිසි පරිදි නොලැබීම නිසා එම ක්‍රියාමාර්ගවල සාර්ථකත්වය සීමා විය. මහ බැංකුව වාණිජ බැංකු සමග ගිවිසගත් විදේශ විනිමය හුවමාරු පරිණත වීම සහ විශේෂයෙන්ම අගෝස්තු මාසය තුළ මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකිණීමයනාදිය හේතුවෙන් සැප්තැම්බර් මස සිට මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව විශාල අතිරික්තයක සිට සුළු හිඟයක් බවට පත් විය. කෙසේ වුවද, කාලීන පදනම මත ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පැවැත්වීම, බොහෝ දුරට අවසාන කාර්තුව තුළ මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම සහ විශේෂයෙන්ම 2012 දෙසැම්බර් මාසය තුළ මහ බැංකුව විසින් වෙළෙඳපොළින් විදේශ විනිමය මිලට ගැනීම යනාදිය තුළින් මහ බැංකුව විසින් වෙළෙඳපොළට සැලකිය යුතු ද්‍රවශීලතාවක් එක් කිරීමත් සමග දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ ගියේය. 2012 වසර අවසානය වන විට, මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකිණීම සහ කාලීන පදනම මත සිදුකෙරුණු ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් කල්පිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව තුළින් මට්ටමක පැවතුණි.

වෙළෙඳපොළ චක්ඛිත ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් දෛනිකව විවට වෙළෙඳ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර නිත්‍ය පහසුකම් ලබා දෙන ලදී. සමස්ත වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අතිරික්තයක්ව පැවතිය ද, ද්‍රවශීලතාව බැංකු කිහිපයක් අතර පමණක් සංකේන්ද්‍රණය වීම නිසා ඇතැම් බැංකු ද්‍රවශීලතා හිඟයකට මුහුණදුන් බැවින් මාර්තු මැද භාගය

දක්වා දෛනික ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. මෙම තත්වය නිසා චක්ඛිත මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ ඇතිවිය හැකි විකෘති තත්වයන් මඟහරවාගැනීම සඳහා 2012 මාර්තු 15 සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වනු ලබන දිනයන්හි නිත්‍ය පහසුකම යටතේ ප්‍රතිමිලදීගැනුම් පහසුකම් ලබාදීම එක් සහභාගිත්ව ආයතනයක් සඳහා දිනකට රුපියල් මිලියන 100 ක් වන පරිදි සීමාකරන ලදී. එතැන් සිට සැප්තැම්බර් මස මැද භාගය දක්වා දින කිහිපයක් හැරුණු කොට දෛනිකව ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. වසරේ අවසාන කාර්තුවේදී චක්ඛිත ද්‍රවශීලතාව අතිරික්ත සහ හිඟ මට්ටම් අතර විචලනය වූ බැවින්, එයට අනුකූලව දෛනික වෙන්දේසි ප්‍රතිමිලදීගැනුම් හා ප්‍රතිවිකුණුම් ලෙස විකල්පව සිදු විය. 2012 වසර මුළුල්ලෙහිම වෙළෙඳපොළ පාර්ශවකරුවන් විසින් මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික යටතේ නිත්‍ය පහසුකම භාවිතා කරන ලදී.

සංචිත මුදල්

වසර දෙකකට අධික කාලයක් තුළ ඉහළ මට්ටමක පැවති සංචිත මුදල්හි සමස්ත වර්ධනය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් ඉලක්කගත මට්ටම තුළ පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. කාර්තුමය සාමාන්‍ය පදනම මත සංචිත මුදල්හි වර්ධනය මුදල් වැඩසටහනට අනුකූලව 2012 පළමු හා අවසාන කාර්තු තුළ ඉලක්කගත මට්ටම්වල පැවති නමුත් වසරේ දෙවැනි සහ තෙවැනි කාර්තුවල ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා මඳක් දුරට ඉහළින් පැවතුණි. සංසරණයෙහි පවත්නා ව්‍යවහාර මුදල්හි වර්ධනය 2011 පැවති සියයට 14.7 සිට 2012 වසරේදී සියයට 8.5 දක්වා අඩුවිය. මෙම අඩුවීමට ව්‍යවහාර මුදල් ළඟ තබා ගැනීමේ ආවස්ථික පිරිවැය ඉහළ නංවමින් තැන්පතු පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාම හේතු විය හැක. 2011 දී වාණිජ බැංකුවල ඉහළ තැන්පතු වර්ධනය සහ 2011 අප්‍රේල් මස ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය වැඩි කිරීම පිළිබිඹු කරමින් 2011 දී සියයට 39.5 කින් වර්ධනය වූ මහ බැංකුව වෙනැති වාණිජ බැංකු වල තැන්පතු වසර තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි වීමත් සමඟ 2012 වසරේදී සියයට 13.7 කින් පමණක් වර්ධනය විය. 2012 තුළ දෛනික සංචිත මුදල්හි සාමාන්‍යය 2011 දී පැවති රුපියල් බිලියන 409.2 ට සාපේක්ෂව, රුපියල් බිලියන 469.8 ක් විය. එහි වර්ධනය 2011 දී පැවති සියයට 22.1 ක් වූ ඉහළ අගයට සාපේක්ෂව 2012 දී සියයට 14.8 ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර, මෙය 2012 සාමාන්‍ය සංචිත මුදල්හි ඉලක්කගත මට්ටම වූ සියයට 15 තුළ පැවතුණි.

7.2 සංඛ්‍යා සටහන

මුදල් සමස්තයන්හි ප්‍රවණතා

ශීර්ෂය	2011 අවසානයට	2012 අවසානයට (අ)	රුපියල් බිලියන			
			වෙනස			
			2011		2012	
	ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%		
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් එකතුව	293.2	318.1	37.6	14.7	24.8	8.5
1.1 මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	242.9	251.5	26.3	12.2	8.7	3.6
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	50.4	66.5	11.3	28.8	16.2	32.1
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු	146.3	166.3	41.4	39.5	20.0	13.7
3. මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු (ආ)
4. සංචිත මුදල් (1+2+3)	439.4	484.4	79.0	21.9	44.9	10.2
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	195.8	198.5	5.2	2.7	2.7	1.4
6. පටු මුදල් සැපයුම M_1 (1.1 + 5)	438.7	450.0	31.5	7.7	11.3	2.6
7. මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	1,753.9	2,143.1	348.1	24.8	389.2	22.2
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම M_2 (6+7)	2,192.6	2,593.2	379.6	20.9	400.6	18.3
9. විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (ඇ)	299.1	335.9	20.7	7.4	36.7	12.3
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම M_{2b} (8+9)	2,491.7	2,929.1	400.3	19.1	437.3	17.6
මුදල් ගුණකය M_{2b}	5.67	6.05				
සංසරණ ප්‍රවේගය M_{2b} (ඇ)	2.86	2.75				

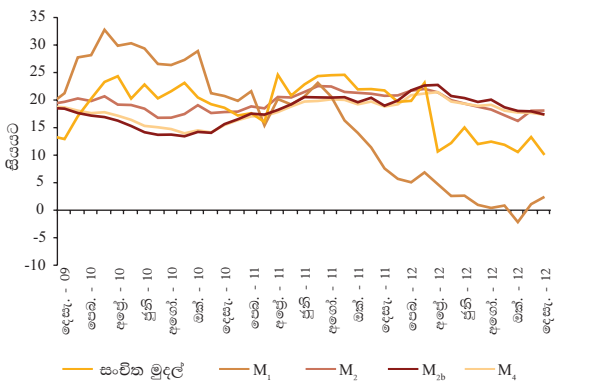
(අ) තාවකාලික
 (ආ) මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු 2011 වසර අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 1.75 ක් ලෙසද 2012 අවසානයේදී රුපියල් මිලියන 13.9 ක් ලෙසද පැවතුණි.
 (ඇ) අක්වෙරළ බැංකු එකකයන්හි නේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් දේශීය වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
 (ඈ) වසර තුළ දී මුදලෙහි සංසරණ ප්‍රවේගය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වත්කම් අංශය අනුව බලන විට, මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් සහ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වල ප්‍රසාරණය 2012 පළමු මාස එකොළහ තුළදී සංචිත මුදල්හි වර්ධනයට දායක වූ නමුත් 2012 දෙසැම්බර් මස තුළ මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණයෙහි සැලකිය යුතු අඩු වීමත් සමග මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් අඩු විය. රජය විසින් නිකුත් කරන ලද ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය තුළින් රැස්කරගත් අරමුදල් වලින් කොටසක් මහ බැංකුවට විකිණීම හේතුකොට ගෙන 2012 තුළදී මහ බැංකුවෙහි ශුද්ධ

විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 56.4 කින් පමණ වර්ධනය විය. 2012 දෙසැම්බර් මස තුළදී මහ බැංකුව වාණිජ බැංකු සමග විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් වලට ඇතුළත් වීම සහ වෙළෙඳපොළෙන් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම නිසා ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තවදුරටත් වැඩි විය. වසරේ පළමු මාස 11 තුළ මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් රුපියල් බිලියන 48.4 කින් වැඩි වීම ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වැඩිවීමට දායක වූ නමුත් දෙසැම්බර් මස තුළ මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. 2012 තුළ රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණයෙහි සමස්ත වැඩි වීම 2011 තුළ පැවති රුපියල් බිලියන 185.8 ට සාපේක්ෂව, රුපියල් බිලියන 16.1 ක් වූ අතර 2012 වසර තුළදී රජය වෙත ලබාදුන් තාවකාලික අත්තිකාරම් රුපියල් බිලියන 16.5 ක් විය. මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් යටතේ සටහන් වන ශුද්ධ අනෙකුත් අයිතම 2012 තුළ රුපියල් බිලියන 26.5 කින් අඩු වූ අතර ඒ සඳහා මහ බැංකුවේ වෙනත් වගකීම් වල වැඩිවීමක් වශයෙන් සටහන් වන රුපියල අවප්‍රමාණය විමෙන් ජාත්‍යන්තර සංචිත නැවත ඇගයීමට ලක්වීමේදී ලැබූ ලාභ හේතු විය.

7.3 රජය සටහන **මුදල් සමස්තයන්හි වර්ධනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)**

ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_{2b}) මුදල් ගුණකය 2011 වසරේ දී සහ 2012 පළමු කාර්තුවේ දී පැවති 5.7 ක සිට ඉන් පසුව 6 ක පමණ සාමාන්‍යයක් දක්වා වැඩි විය. පොලී උපයන තැන්පතු වර්ධනය දිරිමත් කරමින් ව්‍යවහාර මුදල් ළඟ තබා ගැනීමේ

ආවස්ථික පිරිවැය ඉහළ දැමීමට වෙළෙඳපොළෙහි පැවති ඉහළ පොලී අනුපාතික දායක වූ අතර මෙය ව්‍යවහාර මුදල් හා තැන්පතු අතර අනුපාතය අඩු වීමට මෙන්ම මුදල් ගුණකය වැඩි වීමට හේතු විය.

පටු මුදල් සැපයුම (M₁)

2011 වසර අග භාගයේදී ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් මන්දගාමී වූ පටු මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය, 2012 වසරේ පැවති දැඩි මුදල් තත්ත්වයන් සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉහළ යන ලද පොලී අනුපාතිකවල බලපෑම නිසා අඛණ්ඩවම අඩු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතු වලින් සමන්විත පටු මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය, 2011 අවසානයේදී පැවති සියයට 7.7 ට සාපේක්ෂව 2012 දෙසැම්බර් මාසයේදී සියයට 2.6 කින් පමණක් වර්ධනය විය. පොලී රහිත වත්කම්වල ආවස්ථික පිරිවැය ඉහළ යාම නිසා වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත ගණනය කරන ලද මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්හි වර්ධනය පෙර වසරේ පැවති සියයට 12.2 සිට 2012 අවසානය වන විට සියයට 3.6 ක් දක්වා පහත වැටුණි. වාණිජ බැංකු විසින් ලබාදෙන ණය පහත වැටීම සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන පොලී උපයන තැන්පතු සඳහා ඉහළ පොලී අනුපාතික ලබාදීම වැනි කරුණු වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මහජනයා වෙතැති ඉල්ලුම් තැන්පතුවල වර්ධනය ද 2011 අවසානයේ දී පැවති සියයට 2.7 ට සාපේක්ෂව 2012 දෙසැම්බර් මාසයේදී සියයට 1.4 ක් දක්වා පහත වැටුණි.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b})

2011 දී වේගයෙන් ප්‍රසාරණය වූ පුළුල් මුදල් සැපයුම, 2012 පළමු කාර්තුව තුළ තවදුරටත් ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය වූ අතර ක්‍රියාත්මක කරන ලද දැඩි ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉන් අනතුරුව අපේක්ෂිත මට්ටම් කරා පහත වැටුණි. 2012 අප්‍රේල් මාසයේදී සියයට 22.9 ක ඉහළම අගයක් වාර්තා කළ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය වසරේ පළමු මාස හතර තුළදී සියයට 21.9 ක් වුවද, මහ බැංකුව විසින් ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2012 දෙසැම්බර් වන විට සියයට 17.6 ක් දක්වා ක්‍රමයෙන් පහත වැටුණි. වසරේ මුල් කාලය තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි පැවති ඉහළ වර්ධනයේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් පුළුල් මුදල්හි වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ධනය 2012 වසරේදී ඉලක්ක කරන ලද සියයට 15 ට සාපේක්ෂව සියයට 20.2 ක් ලෙස පැවතුණි.

වගකීම් අංශයෙන් බලන විට, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනයට මහජනයා වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල (ආසන්න මුදල්) වර්ධනයේ දායකත්වය 2011 දී වූ සියයට 92 ට සාපේක්ෂව 2012 දී සියයට 97 කට වැඩි අගයක් ගන්නා අතර, පොලී උපයන තැන්පතු සඳහා ලබාදුන් ඉහළ පොලී අනුපාතිකවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙය හැඳින්විය හැක. ආසන්න මුදල්හි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2011 දී පැවති සියයට 21.9 ට සාපේක්ෂව 2012

7.3 සංඛ්‍යා සටහන **සංවිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) සඳහා තුඩුදුන් සාධක (මුදල් සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)**

ශීර්ෂය	2011 අවසානයට (අ)	2012 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2011		2012	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
සංවිත මුදල්	439.5	484.4	79.0	21.9	44.9	10.2
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	340.1	396.5	-165.4	-32.7	56.4	16.6
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	99.4	87.9	244.4	168.6	-11.5	-11.6
පුළුල් මුදල් (M_{2b})	2,491.7	2,929.1	400.3	19.1	437.3	17.6
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	98.1	-25.8	-279.4	-74.0	-123.9	-126.3
මූල්‍ය අධිකාරීන්	340.1	396.5	-165.4	-32.7	56.4	16.6
වාණිජ බැංකු	-242.0	-422.3	-114.0	-89.1	-180.3	-74.5
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	2,393.7	2,954.9	679.7	39.7	561.2	23.4
දේශීය ණය	3,038.0	3,696.1	775.1	34.3	658.2	21.7
රජයේ ණය ගැනීම් (ශුද්ධ)	833.6	1,045.2	206.4	32.9	211.6	25.4
මහ බැංකුව	262.7	278.8	185.8	241.7	16.1	6.1
වාණිජ බැංකු	570.9	766.4	20.6	3.7	195.5	34.2
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය	198.5	292.5	53.9	37.3	94.0	47.3
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය	2,005.9	2,358.4	514.8	34.5	352.6	17.6
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-644.3	-741.2	-95.4	-17.4	-96.9	-15.0

(අ) සංශෝධිත (ආ) නාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

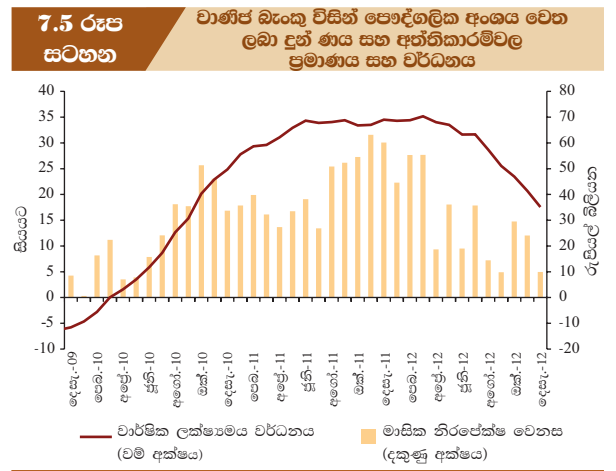
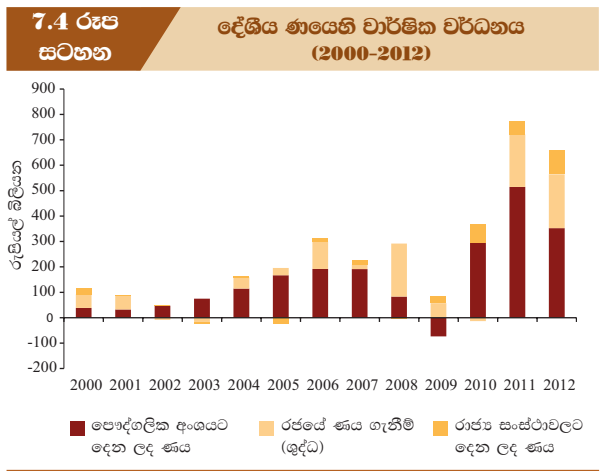

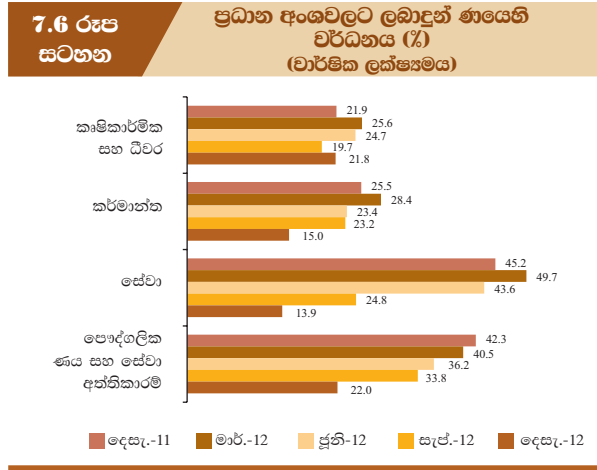
අවසානයේ දී සියයට 20.7 ක් විය. වාණිජ බැංකුවල අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල ඇති විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු පෙර වසරේ දී සියයට 4 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් පහළ වැටීමට සාපේක්ෂව 2012 දී සියයට 39 කින් පමණ වර්ධනය වීම හිතකර ප්‍රවණතාවක් ලෙස දැක්විය හැක. මෙම ඉහළ යාමට හේතු ලෙස රුපියල අවප්‍රමාණය වීම සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ශේෂයන්ගේ ඉහළ යාම දැක්විය හැක.

වත්කම් අංශයෙන් බලන විට, මුදල් සැපයුමෙහි ඉහළ යාමට රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශයටම ලබාදුන් ණයෙහි වර්ධනය තුළින් ඇතිවූ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහත වැටීම් තුළින් තරමක් දුරට සමනය විය. රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශයට ලබාදුන් ණය ඉහළ යාම නිසා බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වසර තුළදී 2011 ට සාපේක්ෂව අඩු වේගයකින් වුවද, ඉහළ ගියේය. බැංකු පද්ධතිය තුළින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රසාරණය අඩුකරලීමට මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතු වුවද, 2012 දී රාජ්‍ය අංශය ලබාගත් ණය ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. බැංකු පද්ධතියේ සමස්ත දේශීය ණය වැඩිවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රාජ්‍ය අංශය බැංකු පද්ධතිය තුළින් ලබාගත් ණය 2010 පැවති සියයට 16.4 සිට 2011 දී සියයට 33.6 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර 2012 දී එය සියයට 46.4 ක් දක්වා තවදුරටත් වර්ධනය විය. වාණිජ බැංකු විදේශ අරමුදල් රැස්කිරීම සහ විදේශයන්හි පැවති ආයෝජන දේශීයව ණය දීම සඳහා යොදා ගැනීම නිසා වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ ගිය අතර එය 2012 දී බැංකු පද්ධතියේ විදේශීය වත්කම් පහළ යාමට සහ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යාමට හේතු විය. මීට අමතරව, රුපියල් පදනම මත, බැංකුවල විදේශීය වගකීම් තවදුරටත් ඉහළ යාමට රුපියල අවප්‍රමාණය වීම හේතු විය. බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 123.9 කින් පහළ ගියද

විදේශයන්ගෙන් රැස්කරන ලද අරමුදල්වලින් සැලකිය යුතු කොටසක් දේශීයව, විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ණය ලෙස ලබාදීම නිසා බැංකු පද්ධතියේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලින් වූ වගකීම් කළමනාකරණය කළ හැකි මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට හැකිවිය. වාණිජ බැංකුවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් පැවති දේශීය වත්කම් ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව රාජ්‍ය බැංකු වලින් ලබාගත් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ණය, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල සිදුකරන ලද ආයෝජන සහ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් යටතේ මහ බැංකුවට ලබාදුන් විදේශ අරමුදල් වලින් සමන්විත විය. මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 56 කින් පමණ ඉහළ යන ලදී.

2012 අවසානය වන විට වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ධනය අපේක්ෂිත මට්ටම ඉක්මවා මන්දගාමී කිරීමට ක්‍රියාත්මක කරන ලද දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතු විය. වැඩිදියුණු වූ සාර්ව ආර්ථික වාතාවරණය සහ ආර්ථිකයේ පැවති අඛණ්ඩ වර්ධන ප්‍රවණතාව හේතුවෙන් 2010 දෙවැනි භාගයේ සිට 2012 පළමු කාර්තුව දක්වා පෞද්ගලික අංශය ලබාගත් ණය තියුණු ලෙස ප්‍රසාරණය වූ අතර, මෙය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමට හේතු විය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග, වාහන ආනයන සඳහා ඉහළ තීරු බදු පැනවීම සහ රුපියල අවප්‍රමාණය වීමට ප්‍රතිචාර දක්වමින් වාණිජ බැංකු වලින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණයෙහි කාර්තුවේ වර්ධනය 2012 පළමු කාර්තුවේදී වූ සියයට 7.7 ක මට්ටමේ සිට 2012 අවසාන කාර්තුවේදී සියයට 2.6 ක් දක්වා ශීඝ්‍ර ලෙස පහත වැටුණි. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණයෙහි වර්ධනය 2011 අවසානයේදී වූ සියයට 34.5 සහ 2012 මාර්තු මාසයේදී වූ සියයට 35.2 ක උපරිම අගයට සාපේක්ෂව 2012 දෙසැම්බර් වන විටදී සියයට 17.6 ක් දක්වා අඩුවිය. මුදල් වැඩසටහන අනුව අපේක්ෂා කළ රුපියල් බිලියන 380 ක් පමණ

වූ පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන ණය ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව වසර තුළදී සිදුවූ සත්‍ය වැඩිවීම රුපියල් බිලියන 352.6 ක් විය. පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වසර අවසානය වන විට අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩුවීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් පාලනය කර

ගැනීමට හැකිවූ බැවින් ආර්ථිකයේ ඵලදායී අංශ වෙත ණය ගලායාමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා මහ බැංකුව 2012 වසර අවසානයේදී ණය සීමාව අවසන්වීමට ඉඩ හැරීමටත් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමටත් තීරණය කරන ලදී.

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණයට අනුව, සියලුම ප්‍රධාන කාණ්ඩ යටතේ වූ ණය ලබාදීම් 2012 අවසානය වන විට පහත ගොස් ඇත. 2012 අවසානය වන විට, කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර අංශය වෙත ලබාදුන් ණය, සමස්ත ණය සහ අත්තිකාරම්වලින් සියයට 13.6 ක් වූ අතර කාර්මික සහ සේවා අංශ සඳහා මෙම අගය පිළිවෙලින් සියයට 33.4 ක් සහ සියයට 22.2 ක් විය. පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් සමස්ත ණය හා අත්තිකාරම් වලින් සියයට 30 ට ආසන්න විය.

2012 වසරේදී දිගුකාලීන ණයෙහි වර්ධනය පහත වැටුණි. කාර්තුමය සමීක්ෂණය මගින් වාර්තා වන පරිදි ණය සහ අත්තිකාරම් වල මූලික කල්පිරීම්

7.4 සංඛ්‍යා සටහන වාණිජ බැංකු විසින් ලබා දුන් ණය සහ අත්තිකාරම් වර්ගීකරණය (අ)(ආ)

කාණ්ඩය	රුපියල් බිලියන			
	2011 අවසානයට (අ)	2012 අවසානයට (ආ)	එකතුවෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 අවසානයට	ප්‍රතිශත වෙනස 2012
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	264.3	321.8	13.6	21.8
එයින්, තේ	38.5	43.1	1.8	11.8
රබර්	17.0	14.6	0.6	-13.9
පොල්	4.6	5.1	0.2	9.8
වී	11.6	12.6	0.5	9.2
එළවළු, පළතුරු සහ සුළු ආහාර බෝග	8.9	14.0	0.6	57.4
ධීවර	5.9	10.4	0.4	76.4
කර්මාන්ත	687.0	789.7	33.4	15.0
එයින්, ඉදිකිරීම්	268.3	329.6	13.9	22.9
ආහාර සහ පාන වර්ග	42.2	53.5	2.3	26.6
රෙදිපිළි සහ ඇඟළුම්	98.5	96.3	4.1	-2.3
සකස්කළ ලෝහ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ	62.6	72.4	3.1	15.6
සේවා	461.2	525.5	22.2	13.9
එයින්, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	158.8	183.2	7.7	15.4
සංචාරක ව්‍යාපාරය	44.8	54.2	2.3	21.0
මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා	116.9	121.1	5.1	3.6
නාවික, ගුවන් සහ සැපයුම්, සහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය	8.1	6.2	0.3	-24.2
පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් (ඉ)	575.8	702.7	29.7	22.0
එයින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ උකස් කිරීම්	67.4	60.5	2.6	-10.3
	281.9	339.4	14.4	20.4
සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සම්බන්ධිත (උදා: සමාදාය)	33.8	24.3	1.0	-28.1
එකතුව	2,022.0	2,364.0	100.0	16.9

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අයිත සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් වන අතර එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් ඇතුළත් නොවේ.
 (ඇ) සංයෝධිත
 (ඈ) කාවකාලීන
 (ඉ) 'ඉදිකිරීම්' යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති පෞද්ගලික නිවාස ණය හැර

7.5 සංඛ්‍යා සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් නොපියවූ ණයෙහි පරිණාත කාල පිළිබඳ විශ්ලේෂණය (අ) (ආ)

ශීර්ෂය		දෙසැම්බර් 2011		දෙසැම්බර් 2012	
		එකතුවෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් %	වර්ධනය %	එකතුවෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් %	වර්ධනය %
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	කෙටිකාලීන	10.3	33.6	10.8	22.5
	මැදිකාලීන	1.8	-7.8	2.1	31.5
	දිගුකාලීන	0.9	-8.8	0.7	-6.3
කර්මාන්ත	කෙටිකාලීන	13.3	22.7	12.7	11.7
	මැදිකාලීන	8.0	35.8	8.9	31.8
	දිගුකාලීන	12.5	22.9	11.7	7.8
සේවා	කෙටිකාලීන	10.7	36.3	10.8	18.3
	මැදිකාලීන	7.4	65.1	6.9	10.4
	දිගුකාලීන	5.0	49.4	4.6	9.8
පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම්	කෙටිකාලීන	19.8	46.6	21.3	25.8
	මැදිකාලීන	4.9	20.8	5.1	22.7
	දිගුකාලීන	3.8	55.8	3.3	1.7
සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සම්බන්ධතා (උදා: සමාදාය)	කෙටිකාලීන	0.3	-52.4	0.3	32.4
	මැදිකාලීන	0.4	16.2	0.4	12.9
	දිගුකාලීන	1.0	293.2	0.4	-58.8

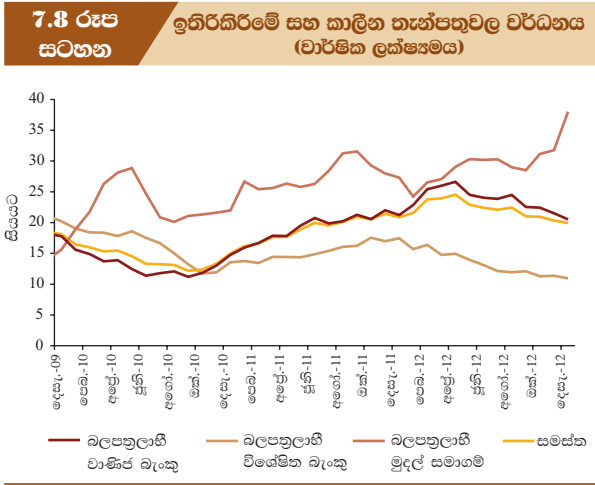
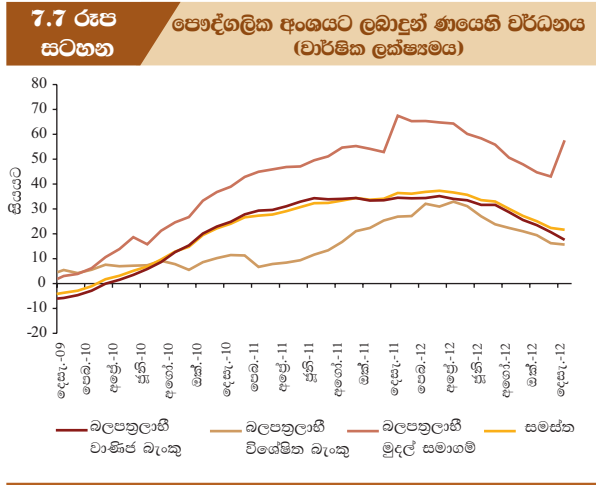
(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) මූලික කල්පිරීම පදනම් කරගනිමින් ණය වර්ගීකරණය සිදුකර ඇති අතර එය වසර 1 ට අඩු - කෙටිකාලීන, වසර 1-5 අතර - මැදිකාලීන හා වසර 5 ට වැඩි - දිගුකාලීන වශයෙන් දක්වා ඇත.

අනුව, සියලුම ප්‍රධාන කාණ්ඩයන්ගේ දිගුකාලීන ණයෙහි වර්ධනය 2012 දී පහළ යන ලදී. බැංකු විසින් දිගුකාලීන පදනමක් යටතේ ණය ලබාදීම ණය ප්‍රසාරණය මත පැනවූ සීමාව හේතුවෙන් අධෛර්යමත් වූ අතර පැවතුණු ඉහළ පොලී අනුපාතික වාතාවරණය නිසා දිගුකාලීන ණය සඳහා වන ඉල්ලුම ද අඩු විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වසර තුළ කෙටිකාලීන සහ මැදිකාලීන ණයෙහි වර්ධනය ඉහළ ගිය අතර සේවා සහ පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් කාණ්ඩ තුළ කෙටිකාලීන ණයෙහි වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන්ම දක්නට ලැබුණි. 2012 වසර අවසානයේදී කෘෂිකාර්මික හා ධීවර සහ කාර්මික අංශ තුළ මැදිකාලීන ණය සහ අන්තිකාරම්වල වර්ධනය ඉහළම අගයක් වාර්තා කළේය.

2012 දී බැංකු පද්ධතියෙන් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණයෙහි වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. අයවැයෙහි බැංකු ණය ලබාගැනීම් සඳහා සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුව වූ රුපියල් බිලියන 75 ඉක්මවා යමින් 2012 වසර තුළදී රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 212 කින් ඉහළ ගියේය. මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 16.1 කින් පමණක් ඉහළ ගිය අතර, මෙය ප්‍රධාන වශයෙන්ම තාවකාලික අන්තිකාරම්වල බලපෑම නිසා සිදුවූවක් වන අතර මහ බැංකුව වෙතැති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ප්‍රතිමිලදීගැනුම් හැර) 2011 අවසානයේදී පැවති

ප්‍රමාණයේ සිට රුපියල් බිලියන 1.5 කින් පමණ පහත වැටුණි. කෙසේ වෙතත්, රජය වෙත ලබාදුන් සමස්ත ශුද්ධ ණයෙහි වැඩිවීමෙන් සියයට 92 කට දායක වෙමින් වසර තුළදී වාණිජ බැංකු විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 196 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. 2012 මුල් කාලයේදී රුපියල් ණය මත ණය සීමාව පැනවීමෙන් අනතුරුව වාණිජ බැංකුවල ආයෝජන රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙත මාරු වීමක් දක්නට ලැබුණි.¹ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2012 වසරේදී වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය (ප්‍රතිමිලදීගැනුම් හැර) රුපියල් බිලියන 25 කින් ද, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය (ප්‍රතිමිලදීගැනුම් හැර) රුපියල් බිලියන 77 කින් පමණ ද ඉහළ ගිය අතර අනෙකුත් ආයෝජන 2012 වසරේදී රුපියල් බිලියන 27 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. තවද, වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකක වෙතැති රජයේ බැංකු අයිරාවේ නොපියවූ ගේෂය රුපියල් බිලියන 47 කින් පමණ ඉහළ ගිය අතර 2012 දී රජයේ අන්තිකාරම් රුපියල් බිලියන 4 කින් පහළ වැටුණි. වාණිජ බැංකුවල

¹ මහ බැංකුවේ බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අධීක්ෂණය කරන ලද ණය සීමාව රජයට, රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සහ පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් රුපියල් ණය මත බලපාන ලදී. කෙසේ වෙතත් බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ වර්ගීකරණයට අනුව බැංකු විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් ඇතුළුව ණය සුරැකුම්පත්වල සිදුකරනු ලබන ආයෝජන ණය ලබාදීම් ලෙස සලකනු නොලැබේ. කෙසේ වෙතත් මෙහි සාකච්ඡා කෙරෙන මුදල්මය වර්ගීකරණය අනුව බැංකු විසින් රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදුකරන ලද ආයෝජන, බැංකු විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ලෙස සලකනු ලැබේ.

අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරුවල සිදුකරන ලද ආයෝජන 2012 දී රුපියල් බිලියන 32 කින් පමණ ඉහළ යාම වාණිජ බැංකු විසින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ඉහළ යාමට දායක විය. රජය විසින් බැංකු පද්ධතියෙන් ලබාගත් නොපියවූ ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1 ඉක්මවා ඇත.

2012 දී රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබාදුන් ණය රුපියල් බිලියන 94 කින් පමණ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාමට ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ ණය ලබාගැනීම් ඉහළ යාම හේතු විය. ප්‍රධාන වශයෙන් ඉන්ධන ආනයන බිල්පත් පියවීම් සඳහා වාණිජ බැංකුවල අක්වෙරළ බැංකු ඒකක වෙතින් ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව ලබාගත් ණය වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 78 කින් පමණ ඉහළ යන ලදී. කෙසේ වෙතත්, රුපියල් වගකීම්වලින් කොටසක් පියවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකකවලින් ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව ලබාගත් ණය රුපියල් බිලියන 24 කින් පමණ අඩුවිය. තවද, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය ලබාගත් ණය වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 30.7 කින් පමණ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී සිදුකරන ලද ඉන්ධන සහ බලශක්ති මිල සංශෝධනයන් සිදු නොවූයේ නම් බැංකු පද්ධතිය වෙතින් රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබාදුන් ණය මෙයට වඩා වැඩි අගයකින් ඉහළ යාමට හැකියාවක් පැවතුණි.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₂)²

මුදල් සමීක්ෂණයට අනුව මනිනු ලබන පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M₂) දක්නට ලැබුණු වර්ධන ප්‍රවණතාවට අනුරූපීව මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව මනිනු ලබන පුළුල්

මුදල් සැපයුමෙහි (M₂) වැඩි වීම, 2012 මුල් මාස 4 තුළ අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය අතර ඉන් අනතුරුව මන්දගාමී විය. දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව ගණනය කළ පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණයෙහි වර්ධනය 2011 අවසානයේදී පැවති සියයට 36.4 සිට 2012 දෙසැම්බර් මාසයේදී සියයට 21.6 දක්වා පහත වැටුණි. ණය ප්‍රසාරණය සඳහා වන සීමාව බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා පමණක් පනවන ලද බැවින් මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණයෙහි වර්ධනයට බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වලින් වූ දායකත්වය 2011 දෙසැම්බර් පැවති සියයට 10.6 සිට 2012 දෙසැම්බර් වන විට සියයට 13.8 දක්වා වර්ධනය විය. මේ සඳහා වසර තුළදී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සංඛ්‍යාව ඉහළ යාම සහ එතෙක් පැවති කල්බදු සමාගම් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ලෙස ක්‍රියාකිරීම සඳහා බලපත්‍ර ලබාගැනීම ආධාර විය. මේ අතර, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව ගණනය කරන ලද ආසන්න මුදල් හි වර්ධනය 2011 අවසානයේදී පැවති සියයට 20.9 ට සාපේක්ෂව 2012 අවසානය වන විට සියයට 19.9 ක් විය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල වූ ආසන්න මුදල් හි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2011 අවසානයේ පැවති සියයට 27.3 ට (එනම් 2011 දී වූ රුපියල් බිලියන 39.9 ක වැඩි වීමට) සාපේක්ෂව 2012 අවසානය වන විට සියයට 38 කින් ප්‍රසාරණය වෙමින් රුපියල් බිලියන 70.7 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ පොලී අනුපාතික ලබාදීම සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සංඛ්‍යාව ඉහළ යාම, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වල ආසන්න මුදල්හි කියුණු වර්ධනයට දායක විය. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් ලබාදුන් පොලී අනුපාතික බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් ලබාදුන් පොලී අනුපාතික වලට

² මූල්‍ය සමීක්ෂණය (M₂) ද්‍රවශීලතාව පිළිබඳ වඩාත් පුළුල් මිනුමක් වන අතර එයට මහ බැංකුව සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මෙන්ම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ද ඇතුළත් වේ.

7.6 සංඛ්‍යා සටහන

පුළුල් මුදල් (M₄) සඳහා තුඩුදුන් සාධක (මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)

රුපියල් බිලියන

ශීර්ෂය	2011 අවසානයට (අ)	2012 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2011		2012	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
පුළුල් මුදල් (M₄)	3,135.8	3,685.0	499.8	19.0	549.2	17.5
තුඩුදුන් සාධක						
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	92.4	-35.1	-262.1	-73.9	-127.5	-138.0
මූල්‍ය අධිකාරීන්	340.1	396.5	-165.4	-32.7	56.4	16.6
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-242.0	-422.3	-114.0	-89.1	-180.3	-74.5
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	-5.6	-9.2	17.3	75.4	-3.6	-63.8
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	3,043.4	3,720.1	761.9	33.4	676.7	22.2
දේශීය ණය	3,940.7	4,829.1	966.8	32.5	888.4	22.5
රජයට ලබාදුන් ණය	1,154.6	1,389.9	222.2	23.8	235.3	20.4
මූල්‍ය අධිකාරීන්	262.7	278.8	185.8	241.7	16.1	6.1
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	570.9	766.4	20.6	3.7	195.5	34.2
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	310.0	327.6	17.6	6.0	17.7	5.7
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	11.1	17.0	-1.8	-13.9	6.0	54.0
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණය	198.5	292.5	53.9	37.3	94.0	47.3
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	198.5	292.5	53.9	37.3	94.0	47.3
පෞද්ගලික අංශයට දුන් ණය	2,587.6	3,146.7	690.6	36.4	559.1	21.6
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	2,005.9	2,358.4	514.8	34.5	352.6	17.6
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	306.5	354.5	65.0	26.9	48.0	15.7
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	275.2	433.8	110.9	67.5	158.5	57.6
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-897.3	-1,109.0	-204.9	-29.6	-211.7	-23.6

(අ) සංයෝධිත
(ආ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වඩා අඩු තරඟකාරීත්වයකින් යුතු වූ බැවින් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු වල ආසන්න මුදල් හි වර්ධනය 2011 පැවති සියයට 17.1 සිට 2012 අවසානය වන විට සියයට 10.1 දක්වා පහළ යාමක් දක්නට ලැබුණි.

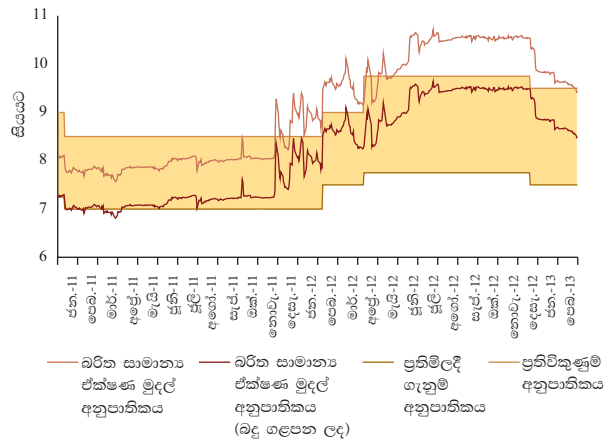
7.4 පොලී අනුපාතික

මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික

ණය ලබාදීම මත පැනවූ උපරිම සීමාව සහ මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ දැමීම පිළිබඳ කරමින් 2012 වසරේ මුල් භාගයේදී අන්තර් බැංකු ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය ඉහළ ගිය අතර ඉන් අනතුරුව දෙසැම්බර් මැද දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දමන තෙක් ස්ථාවරව පැවතුණි. 2012 පෙබරවාරි සහ අප්‍රේල් මාසවල සිදුකළ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ දැමීමත් සමග බරිත සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය පදනම් අංක 120 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. ජූලි මස මැද දී බරිත සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය එම වසරේ ඉහළම අගය වූ සියයට 10.71 ට ළඟා වූ අතර, ඉන් පසුව 2012 දෙසැම්බර් 12 වන දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කරන තෙක්

සියයට 10.54 පමණ මට්ටමේ ස්ථාවර විය. 2012 වසරේ අග භාගය වනවිට අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවීම අන්තර් බැංකු පොලී අනුපාතික ස්ථාවරව පැවතීමට බොහෝදුරට දායක විය. ඒ අනුව, රඳවාගැනීමේ බදු ගැළපීමෙන් පසුව බරිත සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය අගෝස්තු මස සිට දෙසැම්බර්

7.9 රජය බරිත සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික

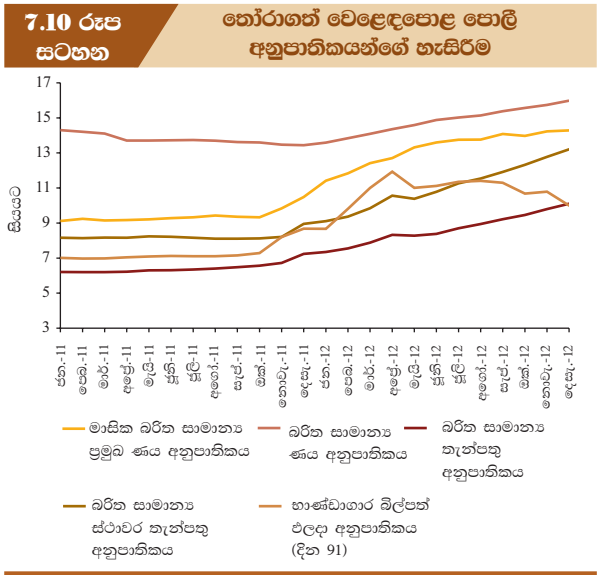
7.7 සංඛ්‍යා සටහන	තෝරාගත් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික					
	වාර්ෂික පොලීය සියයට					
	බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රතිලාභානුම වෙන්දේසි අනුපාතිකය	බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රතිවිකුණුම වෙන්දේසි අනුපාතිකය	බරිත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය	ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (ඒක් දින)		
කාලපරිච්ඡේදය	කාලපරිච්ඡේදය	කාලපරිච්ඡේදය	මාසික	කාලපරිච්ඡේදය	මාසික	
අග	අග	අග	සාමාන්‍යය	අග	සාමාන්‍යය	
දෙසැ.-10	-	-	8.03	8.13	8.15	8.17
දෙසැ.-11	-	8.07	8.97	8.69	9.01	8.77
මාර්.-12	8.21	-	9.21	9.53	9.28	9.63
ජූනි-12	9.28	-	10.39	10.35	10.41	10.39
සැප්.-12	-	9.70	10.55	10.56	10.60	10.61
දෙසැ.-12	-	-	9.83	10.22	9.92	10.30

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

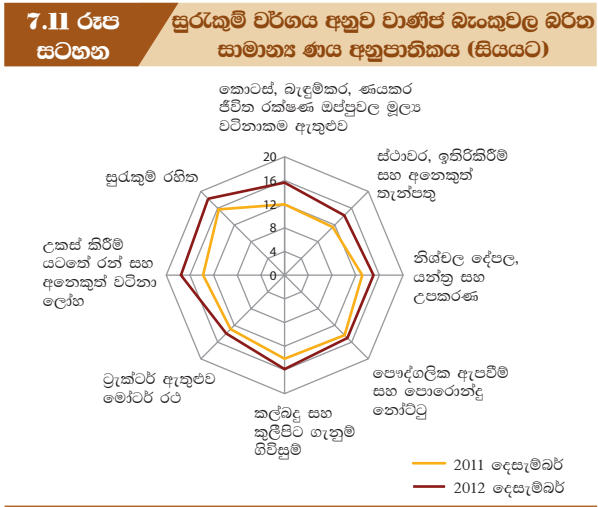
මාසයේ මැද දක්වා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව ආසන්නයේ පැවතුණි. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීම සහ 2012 වසර අවසානයේ දී ණය සීමාවට කල්පිරෙනු ඇතැයි පැවති අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් 2012 දෙසැම්බර් මස බරිත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකයේ තියුණු පහත වැටීමක් සිදුවිය. මේ අතරම, දෛනික විවට වෙළෙඳ කටයුතු යටතේ පවත්වන ලද වෙන්දේසිවල බරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවල වෙනස්වීම්වලට සහ වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවන්ට ප්‍රතිචාර දක්වමින් දෙසැම්බර් මස මැද දක්වා ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගිය අතර, ඉන් අනතුරුව අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. කාලීන වෙන්දේසිවල බරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික පරිණත වීමේ කාලය සහ වෙළෙඳපොළ රුචිකත්වය මත වෙනස් විය. එක්දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය, ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකයට සමගාමීව වෙනස් විය.

තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික

තැන්පතු පොලී අනුපාතික 2011 වසරේ හතරවන කාර්තුවේ දී වැඩි වේගයකින් ඉහළ යාමට පටන්ගත් අතර 2012 වසර මුළුල්ලේම එම වැඩිවීම පැවතුණි. තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඉහළ යාම, වෙළෙඳපොළ පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් ගනුදෙනුකරුවන් වැඩිකර ගැනීම සඳහා දැඩි ලෙස තැන්පතු රාශීකරණයෙහි නිරත වීම නිසා සිදුවිය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සියලුම පොලී උපයන තැන්පතු පදනම් කොට ගෙන මාසිකව ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය, 2011 වසර අගදී පැවති සියයට 7.24 සිට 2012 වසර තුළදී සියයට 10.10 දක්වා ඉහළ යන ලදී. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙනැති සියලුම කාලීන තැන්පතු පදනම් කරගත් බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය,

2011 අග පැවති සියයට 8.95 සිට 2012 දෙසැම්බර් මස වන විට සියයට 13.21 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2012 වසර තුළදී, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පිරිනමන තැන්පතු පොලී අනුපාතික වාණිජ බැංකු හා සසඳන කළ ඉහළ අගයක පැවතීමට තරඟකාරීත්වය ඉහළ යාම සහ වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව පහළ යාම හේතු වූ අතර, මේ නිසා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පිරිනමන ඉතුරුම් අනුපාතික ස්ථායී කිරීම සඳහා මැදිහත් වීමට මහ බැංකුවට සිදුවිය. විවක්ෂණශීලී උපාය මාර්ගයක් ලෙස අධික තරඟකාරීත්වය අවම කිරීම සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වල ස්ථායීතාව ආරක්ෂා කිරීම යන කරුණු සැලකිල්ලට ගනිමින් මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් කාලීන තැන්පතු සඳහා පිරිනමන පොලී අනුපාතික මත වන උපරිම සීමාව 2012 මැයි මස දී පදනම් අංක 75 කින් ද, ජූලි මස දී තවදුරටත් පදනම් අංක 175 කින් ද අඩුකිරීමට

පියවර ගන්නා ලදී. 2012 ඔක්තෝබර් සිට, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් කාලීන තැන්පතු සහ තැන්පතු සහතිකපත් සඳහා පිරිනමන උපරිම වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකයන් සඳහා පෙර කාර්තුවේ අග පැවති දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාතිකයට අමතරව කල්පිරෙන කාල සීමා අනුව පදනම් අංක 200-400 අතර ආන්තිකයක් එකතු කිරීමට අවකාශය ලබාදෙන ලදී. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල ඉතුරුම් පොලී අනුපාතික පෙර කාර්තුවේ දින 91 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාතිකයට අනුකූලව සකසන ලදී. මූල්‍ය ආයතන විසින් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සතු තැන්පතු සඳහා ඉහළ පොලී අනුපාතික පිරිනැමීම තවදුරටත් සිදුකළ අතර, මෙම ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සලසමින් මහ බැංකුව විසින් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ගේ පොදු වයස් සීමාව වයස අවුරුදු 55 ලෙස නම් කරන ලදී.

සෑම වසරකම අවසානයේ දී මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කොට රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ ප්‍රකාශයට පත්කරන නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය 2012 වසර සඳහා වූ සියයට 6.48 ට සාපේක්ෂව 2013 වසර සඳහා සියයට 8.59 ක් විය.³ ඉකුත් මාස දොළහ තුළ දී සියලුම වාණිජ බැංකුවල පොලී උපයන රුපියල් තැන්පතු සඳහා අදාළ වන බරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික පදනම් කරගනිමින් සෑම වසරකම දෙසැම්බර් මාසයේ දී මෙම අනුපාතිකය ගණනය කරනු ලැබේ.

ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ දැමීම සහ ණය සඳහා පැනවූ ඉහළ සීමාව, වෙළෙඳපොළ පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සහ ඉහළ ගිය තැන්පතු පොලී අනුපාතික නිසා අරමුදල් පිරිවැය ඉහළ යාම යන කරුණු හේතුවෙන් 2012 දී වාණිජ බැංකු, ඔවුන්ගේ ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ දමන ලදී. වසර තුළදී වාණිජ බැංකු විසින් තම ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ලබාදෙන ණය පොලී අනුපාතික පදනම් කර ගනිමින් සතිපතා ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය වසර තුළදී ඉහළයාමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළ අතර, 2012 වසර අවසානය වනවිට පදනම් අංක 363 න් සියයට 14.40 දක්වා ඉහළ ගිය අතර මාසික බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකයද ඉහළ යන ලදී. දෙසැම්බර් මස දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීමත් සමඟ බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකයද ක්‍රමයෙන් අඩු වුවද, බැංකු මගින් ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතික තීරණය

³ නෛතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරන සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, එය මුදලක් අය කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයක දී අදාළ වේ. වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අය කරගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, ණය දෙන ආයතනයන් විසින් වාණිජමය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් 150,000 කට වඩා වැඩි වූ ණයක් අයකර ගැනීමේ දී ඒ සඳහා එකම වූ පොලී අනුපාතිකයන් නොමැති විටක වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය අදාළ වේ.

7.8 සංඛ්‍යා සටහන		තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික (අ)	
වාර්ෂික පොලිය සියයට			
ආයතනය	2011 අවසානයට	2012 අවසානයට	
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු			
තැන්පතු පොලී අනුපාතික			
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	5.55-11.00 (අ)	5.00-17.00	
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	1.00-8.50	0.75-10.50	
බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය	7.24	10.10	
බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය	8.95	13.21	
ණය පොලී අනුපාතික			
බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය	10.49	14.29	
බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය	13.44	15.98	
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන			
තැන්පතු පොලී අනුපාතික			
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව			
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	5.00	5.00	
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	8.50	12.50	
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්			
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	6.16-7.50	7.79-9.69	
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	10.72-12.74	14.94-16.66	
ණය පොලී අනුපාතික			
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව (අ)	10.00-12.50	14.00-15.50	
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (අ)	11.50-13.50	17.00-19.00	
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (අ)			
මූල්‍ය කල්බදු	13.18-22.02 (ඉ)	17.12-26.07	
කුලීපිට ගැනුම්	13.18-19.74 (ඉ)	16.60-23.83	
නිශ්චල දේපල මත ලබා දුන් ණය	15.87-19.47 (ඉ)	20.87-24.75	

(අ) වාණිජ බැංකු සහ තෝරාගත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
 (ආ) ඇතැම් වාණිජ බැංකු විසින් සැපයූ විශේෂ පොලී අනුපාතික මෙහි උපරිම පොලී අනුපාතිකය වේ.
 (ඇ) සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද උපරිම සහ අවම පොලී අනුපාතිකයන්ගේ සාමාන්‍ය මත පදනම් වේ.
 (ඈ) නිවාස කටයුතු සඳහා දෙන ලද ණය පමණි.
 (ඉ) සංශෝධිත

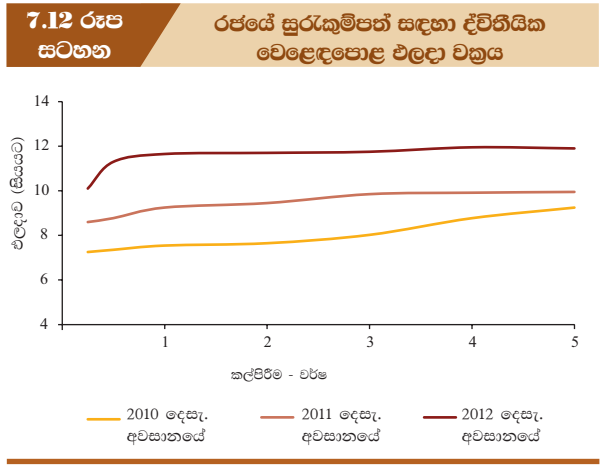
කිරීමේදී පවතින ව්‍යුහාත්මක ගැටළු බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය පහළ යාම ප්‍රමාද කිරීමට හේතු විය. වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් සියලුම ණය සහ අත්තිකාරම් වලට අදාළ වන පොලී අනුපාතිකයන්ගේ වෙනස්වීම් පිළිබිඹු කරන බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය වසර තුළ පැවති ඉහළ ණය පොලී අනුපාතික පිළිබිඹු කරමින් 2012 වසර තුළ සැලකිය යුතු ඉහළ යාමක් පෙන්නුම් කළේය. 2011 වසර හා සැසඳීමේ දී සියලුම වර්ගවල සුරැකුම්වලට අදාළ බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතික ඉහළ ගොස් ඇත. විශේෂයෙන්ම රන් හා අනෙකුත් වටිනා ලෝහ, වෙළෙඳ තොග සහ ආරක්ෂිත ඇපයෙන් තොරව ලබාදුන් ණය යන අංශයන්හි පොලී අනුපාතික 2012 වසර තුළ සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළේය. බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය 2011 අග පැවති සියයට 13.44 සිට 2012 අග වනවිට සියයට 15.98 දක්වා

පදනම් අංක 254 කින් ඉහළ ගොස් ඇත. මේ අතරම, වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළයාමේ ප්‍රවණතාව සැලකිල්ලට ගෙන, 2012 අප්‍රේල් මස සිට බලපත්‍රලාභී බැංකු වලට නිවාස ණය සහ ණය කාඩ්පත් සඳහා වන පොලී අනුපාතික, පිළිවෙලින් සියයට 16 සහ සියයට 28 දක්වා වැඩිකිරීමට මහ බැංකුව විසින් අවසර දෙන ලදී.

2012 වසර තුළදී, දියුණු ආර්ථිකයන් හි පොලී අනුපාතික තවදුරටත් ශුන්‍යට ආසන්නව පැවති බැවින් වාණිජ බැංකු විසින් දේශීයව පවත්වාගෙන යනු ලබන විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික ද පහළ මට්ටමක පැවතුණි. එ.ජ. ඩොලර් වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලැබූ පොලී අනුපාතික 2011 අවසානයේ පැවති සියයට 0.015 - 2.79 ට සාපේක්ෂව 2012 අවසානයේ දී සියයට 0.015 - 2.737 ක පරාසයක පැවති අතර එ.ජ.ඩොලර්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලැබූ පොලී අනුපාතික 2011 පැවති සියයට 0.10 - 5.61 ට සාපේක්ෂව 2012 වසර තුළ දී සියයට 0.15 - 3.82 ක පරාසයක පැවතුණි. ස්ටර්ලින් පවුම්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීම් තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලබන පොලී අනුපාතික 2011 වසර අගදී පැවති සියයට 0.01-3.50 පරාසය 2012 අගදී ද නොවෙනස්ව පැවති අතර, ස්ටර්ලින් පවුම්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා 2011 පැවති සියයට 0.375 - 6.24 ක පරාසයට සාපේක්ෂව 2012 වසරේදී සියයට 0.375 -5.354 ක පරාසයක පැවතුණි.

රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ යාම, රජයේ ණය ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාවන් ඉහළ යාම සහ දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙහි රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යන ලදී.

7.9 සංඛ්‍යා සටහන රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

උපකරණය	වාර්ෂික පොලී සියයට	
	2011 අවසානයට	2012 අවසානයට
ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	8.68	10.00
දින 182	8.71	11.32
දින 364	9.31	11.69
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	7.77 (අ)	13.62 (ඇ)
වසර 3	7.99 (ආ)	13.50 (ඉ)
වසර 4	8.30 (ඈ)	14.10 (ඊ)
රුපියල් සුරැකුම්පත්	-	-
ද්විතියික වෙළෙඳපොළ		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	8.60	10.10
දින 182	8.78	11.30
දින 364	9.25	11.65
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	9.45	12.25
වසර 3	9.85	12.30
වසර 4	9.92	12.45

- (අ) වසර 2 ක පරිච්ඡේද කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය පවත්වන ලද්දේ 2011 පෙබරවාරි මසදීය.
- (ආ) වසර 3 ක පරිච්ඡේද කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය පවත්වන ලද්දේ 2011 ජනවාරි මසදීය.
- (ඇ) වසර 4 ක පරිච්ඡේද කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය පවත්වන ලද්දේ 2011 ජූනි මසදීය.
- (ඈ) වසර 2 ක පරිච්ඡේද කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය පවත්වන ලද්දේ 2012 ජූලි මසදීය.
- (ඉ) වසර 3 ක පරිච්ඡේද කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය පවත්වන ලද්දේ 2012 මැයි මසදීය.
- (ඊ) වසර 4 ක පරිච්ඡේද කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා අවසාන වෙන්දේසිය පවත්වන ලද්දේ 2012 ජූලි මසදීය.

මහ බැංකුව ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීමත් සමඟ වසරේ මුල් සති කිහිපය තුළ සියලුම පරිච්ඡේද කාලයන්ට අදාළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ස්ථායීව පැවති අතර, ඉන් අනතුරුව වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කරමින් 2012 මැයි මස මැද දක්වා ශීඝ්‍රයෙන් වැඩිවිය. ණය සීමාව පැනවීමත් සමඟම, බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට දේශීය ණය වර්ධනය සීමා කිරීමට සිදු වූ බැවින් වාණිජ බැංකුවලට භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි ආයෝජනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඉහළ ගිය අතර, එම හේතුවෙන් මැයි මාසයේ සිට දින 91 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික පහළ යාමක් සහ ඉන් අනතුරුව අනෙකුත් පරිච්ඡේද කාලයන්ට අදාළ ඵලදා අනුපාතික යම් ස්ථායීතාවක් පෙන්වන ලදී. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීමත්, වසර තුළ රජයේ ණය ලබාගැනීමේ සීමාවන් වෙත ළඟාවීමෙන් පසු

භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සැපයුම අඩු කිරීමත් නිසා 2012 දෙසැම්බර් සිට පරිණත කාලයන් තුනටම අදාළ ඵලදා අනුපාතික පහළ වැටීමක් දක්නට ලදී. වසරේ පළමු මාස හත තුළ දී විටින් විට ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ තුළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කළ අතර, මෙම සෑම නිකුතුවකදීම ඊට පෙර වෙන්දේසියට වඩා ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යන ලදී.

රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලදා වක්‍රය, සමස්ත පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ සිදුවූ ඉහළ යාම පිළිබිඹු කරමින් 2012 අගෝස්තු දක්වා වැඩි වූ අතර ඉන් අනතුරුව පහළට විතැන් විය. දින 91 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික අප්‍රේල් මාසයේදී එහි උච්ඡතම අගය වූ සියයට 11.93 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, ඉන් අනතුරුව 2012 අග වන විට සියයට 10.10 දක්වා පහත වැටුණි. ද්විතියික වෙළෙඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික 2012 අගෝස්තු මස උච්ඡතම අගයකට එළඹී අතර, සියයට 9.71 සහ සියයට 14.48 අතර පරාසයක විචලනය විය. ද්විතියික වෙළෙඳපොළෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතිකයන්හි වසරේ අවසන් සති කිහිපය තුළ දක්නට ලැබුණු තියුණු පහළ යාම ඵලදා අනුපාතික වක්‍රයේ දිගු අන්තයට සම්ප්‍රේෂණය වීමක් 2012 වසර අවසානය වන විටත් දක්නට නොලැබිණි.

සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

2012 වසරේදී, සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික වෙළෙඳපොළ බොහෝ පොලී අනුපාතිකවලට සමගාමීව හැසිරුණි. කෙටිකාලීන ණය උපකරණයක් වන වාණිජ පත්‍රිකා සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2011 පැවති සියයට 8.26 සිට සියයට 14.00 ක පරාසයට සාපේක්ෂව 2012 දී සියයට 11.25 සිට සියයට 22.00 ක ඉහළ පරාසයක පැවතුණි. 2012 වසර තුළ පස් අවුරුදු කල්පිරීම් සහිත නව සාංගමික ණයකර ලැයිස්තුගතවීම් හයක් පැවති අතර, මෙම ණයකර සඳහා ස්ථාවර පොලී අනුපාතික යටතේ සිදුකරනු ලබන ගෙවීම් සියයට 10.50 සිට සියයට 17.00 අතර පරාසයක පැවැති අතර, පාවෙන පොලී අනුපාතික යටතේ වන ගෙවීම් දින 182 සඳහා වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකයට සම්බන්ධ කරන ලදී.

7.5 අනාගත වර්ධනයන්, අභියෝග සහ ඉදිරි දැක්ම

ආර්ථිකයේ පූර්ණ විභවතාව වෙත ළඟාවීම සහ උද්ධමනය හා උද්ධමන අපේක්ෂා සීමා කිරීම සඳහා සමස්ත ඉල්ලුම හැසිරවීම යනාදී අපේක්ෂාවන් කෙරෙහි 2013 වසරේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි අවධානය යොමු වනු ඇත. මහ බැංකුව විසින් 2012 වැඩි කාල සීමාවක්

තුළ ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තුළින් ඉල්ලුමෙන් ඇදුනු උද්ධමන පීඩන අවම කිරීමට හැකි වුවද, පරිපාලිත මිල ගණන් ඉහළ දැමීම ඇතුළු සැපයුම් අංශයෙන් උද්ධමනය මත ඇතිවන බලපෑම් තවදුරටත් ඉහළ මට්ටමක පවතී. සැපයුම් අංශයෙන් උද්ධමනය මත ඇතිවන බලපෑම් පාලනය කිරීමට මුදල් ප්‍රතිපත්තියට නොහැකි වුවද, ඉල්ලුමෙන් හෝ සැපයුම් අංශයෙන් පැන නගින උද්ධමනය අධිකව ඉහළ මට්ටමක පැවතීම මිල ගණන් කෙරෙහි දෙවන වටයේ බලපෑම් ඇතිකරමින් ප්‍රතිපත්තිය මැදිහත් වීමකට මුල පුරනු ඇත. එමනිසා මහ බැංකුව විසින් මෙකී වර්ධනයන් සුපරීක්ෂාකාරී ලෙස අධීක්ෂණය කරනු ලබන අතරම ආර්ථික වර්ධනයට හා ස්ථායීතාවට අත්‍යවශ්‍ය අඩු උද්ධමනකාරී වාතාවරණයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා සමාහාර ඉල්ලුම කළමනාකරණය කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරනු ඇත.

2012 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී තාවකාලිකව පැන වූ ණය සීමාවට ප්‍රමුඛත්වය හිමි වූ නමුත් 2013 වසර තුළ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝව ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති උපකරණයක් ලෙස නැවත ප්‍රමුඛත්වයට පත්වනු ඇත. 2012 දෙසැම්බර් මස මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීමට අනුරූපීව ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වර්ධනය වීමට නම් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික තුළින් පිළිබිඹු වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. 2013 වසරේ පළමු මාස දෙක තුළ දක්නට ලැබුණු පරිදි තැන්පතු සහ ණය අනුපාතික වල පහතට නැඹුරුවීමේ දෘඪතාවන් මුදල් සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලියේ සාර්ථකත්වයට අහිතකර ලෙස බලපානු ඇත. තවද මෙම තත්ත්වය මූල්‍ය අතරමැදිකරණයේ අකාර්යක්ෂමතා පිළිබිඹු කරමින් දිගින් දිගටම පොලී ආන්තික ඉහළ මට්ටමේ පැවතීමට හේතු වනු ඇත. එමනිසා, මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ වල අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ඉටු කර ගැනීම සඳහා නියමිත කාලයක් තුළ දී සම්ප්‍රේෂණය වීමේ ක්‍රියාමාර්ගය ශක්තිමත් කිරීමට මෙම වසරේ මහ බැංකුවේ ක්‍රියාකාරකම් යොමු වනු ඇත.

සිය මෙහෙයුම් මූල්‍යනය කිරීමට රජය සහ රාජ්‍ය සංස්ථා බැංකු පද්ධතිය මත රඳා පැවතීමේ ප්‍රවණතාව ඉහළ යාම මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මුහුණපාන ප්‍රධාන අභියෝගයකි. 2012 මුල් භාගයේ ගනු ලැබූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය වර්ධනය ශීඝ්‍ර ලෙස අඩු වූ නමුත් රාජ්‍ය අංශයේ ඉහළ ණය උපයෝජනය හේතුවෙන් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය මන්දගාමීවීම යම් ප්‍රමාණයකට අවහිර විය. රාජ්‍ය අංශයේ ඉහළ ණය උපයෝජනය සිදුවූයේ රජයේ ස්ථිර කැපවීමක් සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සඳහා

දැඩි ප්‍රයත්නයක් ගනු ලැබූ කාලපරිච්ඡේදයකදීය. මෙසේ රාජ්‍ය අංශයට ලබාදුන් ණය ඉහළ යාම ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය, පොලී අනුපාතික ස්ථායීතාව සහ උද්ධමන පීඩන මැඩ පැවැත්වීම සඳහා සමාහාර ඉල්ලුම් කළමනාකරණය කිරීම මෙන්ම මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ සාර්ථකත්වය සඳහා ද අභියෝගයක් වනු ඇත. එමනිසා, මහජන උපයෝගිතා සඳහා අනුවිත මිලකරණය මෙන්ම ව්‍යුහාත්මක හේතූන් මත සිදුවන ආදායම් හිඟයන් හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතිය මත ඇතිවන පීඩන අවම කිරීමට සුදුසු තිරසාර ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ අවශ්‍යයෙන්ම ඉදිරි දැක්මක් සහිතව ගනු ලැබිය යුතු හෙයින් මහ බැංකුව වසර කිහිපයක සිටම සිය පුරෝකථන සහ ප්‍රතිපත්ති ආකෘතිකරණ රාමුව වර්ධනය කිරීමට පියවර ගෙන ඇත. අභ්‍යන්තර මුදල් ප්‍රතිපත්ති සාකච්ඡා සඳහා මහ

බැංකුව විසින් ආර්ථිකමිතික ආකෘතීන්හි ප්‍රතිඵල ප්‍රධාන යෙදවුමක් ලෙස භාවිතා කරන අතර, මෙම ආකෘතීන් සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන්හි අපේක්ෂිත හැසිරීම් නිසිලෙස ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා නිරන්තරයෙන් නව්‍යකරණයට ලක් කෙරේ. ආර්ථිකයේ ව්‍යුහාත්මක පරිවර්තනයන් වඩාත් සඵල ලෙස ආකෘතිකරණය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ගතික අනුමානික පොදු සමතුලිතතා (Dynamic Stochastic General Equilibrium) වැනි වඩා දියුණු ආකෘතිකරණ ක්‍රමවේද යොදාගැනීමට කටයුතු සිදු කරමින් පවතී. මෙවැනි ප්‍රයත්නයන් මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු වන ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාව වඩා සඵල ලෙස පවත්වාගෙන යාම සඳහාත් මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහාත් උපකාරී වනු ඇත.

